

Szerkesztési iratok:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ös szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Hirdetési iratok:

Egész évre ——— 12 ft.

Félévre ——— 6 „

Negyedévre ——— 3 „

Egy óra ——— 1 „

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetés-
irodáknak.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897.

XXVI. évfolyam, 192. szám.

Kedd, augusztus 24.

Parlamenti mérlegszám.

Nagybecskerek, augusztus 24.

(—F—) Az ellenzéki sajtó szereti meddőnek feltüntetni a most bezárult parlamenti ülészakot, amit különben minden ülészak végével hasonlóképpen szokott megtenni. Pedig ez épp úgy, mint más-kor, ezuttal sem áll, vagy lefeljebb részben ismerhető el, mert pozitív tény, hogy a lefolyt ülészakban a kormány által beterjesztett és a törvényhozás által törvénybe iktatott javaslatok száma 37 re rug, s mert az a körülmény, hogy a törvényhozás ennél többet nem végzett, az ellenzéki pártok ebbeli magatartásának tulajdonítandó, hogy a felirat, indeminty, költségvetés és végül a 16. § tárgyalásánál a vitát kellett elnyújtották.

Sőt ellenkezőleg annál inkább érdeme a kormánynak a pozitív munka, mert az ellenzék annak realizálása ellen gáncokat vet. A kormány megtette a maga kötele-ségét, amidőn a javaslatokat kidolgozta s benyújtotta, de hát az ellenzék azok ellenében az agyonbeszélés eszközeit alkalmazta, amivel ebben az ülészakban is sikerült nem kevesebb, mint három hónapot elvesztegetni. Kire hárul hát a meddőség vádjá?

A 37 törvény között az ellenzéki kritika szerint sok a kis törvény, amelyet az ellenzék valósággal kicsinyel. De ezt csak kicsinyes pártharag teheti, amely még azt is le szeretné tagadni, hogy minden törvény, bármily rövid szövegű is, legalább is bizonyos vidékre, vagy osztályra nézve nagy jelentőséggel bír. S e mellett a kis törvényeknek tarka, hogy úgy mondjuk, egyvelege kétségtelenül azt is bizonyítja, hogy a Bánffy-kormány tervszerű gondossággal és körültekintéssel végzi arra irányuló kormányzati köteleességét, hogy a közérdek minden ágának szükségletei folytonos és állandó kielégítésben részesüljenek.

Egyébiránt a kis törvények között van több olyan, amelynek fontosságát volt alkalmunk annak idején érdem szerint méltatni. Ilyenek a kis lotto helyett az

osztály sorsjáték életbeléptetéséről, az állami számvitelről, az állami díjnokokról, a katonai nevelésről, a hazai pénzintézetek által kibocsátandó némely kötvények biztosításáról szóló törvények. Ki vonhatná kétségbe, hogy ezek mind égetően szükségesek voltak?

S e mellett itt vannak még nagy alkotásokként az esküdszékekről és a bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvények.

Es ha figyelembe vesszük, hogy mindezekon kívül a kormány egy óriási feladatnak, a kiegyezési kérdések komplexumának megoldásával is el volt foglalva, s hogy ezt az óriási munkát az utolsó betűig el is végezte, akkor lehetetlen el nem ismerni, hogy a kormány tevékenysége nemcsak aktív, hanem eredményes és sikeres volt, és míg egyik kezével állandóan az ellenzéki támadások ellenében kellett védekeznie, a másik kezével kettőzött erélylyel és kitartással végezte az országépítés munkáját.

Egy havi közigazgatás.

Nagybecskerek, augusztus 24.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta Rónay Jenő főispán elnöklése alatt rendes havi ülést, melyen részt vettek gróf Bethlen Miklós főjegyző, Poroszkay Béla főügyész, Braun Vilmos pénzügyigazgató, dr. Góth Ferencz kir. ügyész, Hegedüs János anyakönyvi felügyelő, dr. Plechl Szilárd tiszti főorvos, Steinbach Antal tanfelügyelő, Riesz Jakab árvaszéki ülnök, Faur Kornél államépítészeti hivatalfőnök, Veinrich Vilmos mint a bizottság jegyzője, továbbá Babics József és Rónay Ernő. Távolmaradásukat kimentették gróf Karátsanyi Jenő, Csávossy Gyula, Karátsanyi Ardor, Vinczehidy Izó és Jankó Ágot.

Elnöklő főispán megnyitva az ülést, üdvözlölte Braun Vilmos pénzügyigazgatót, mint a ki most vesz először részt pénzügyigazgatói minőségben a bizottsági ülésen.

Jelentése szerint 1897. évi július havában befolyt egyenes adóban 84.233 ft hadmentességi díjban 841 „

A befizetés július hóban a múlt év hasonlához képest

egyenes adóban 1771 frttal kedvezőbb hadmentességi díjban 173 frttal kedvezőtlenebb.

Hátralék július hó végén

egyenes adóban 4.056.065 ft hadmentességi díjban 131.208 ft.

A hátralék tehát a múlt év hasonlához hátralékához viszonyítva általában véve apadt és pedig

egyenes adóban 19.183 frttal hadmentességi díjban 14.923 frttal.

Végül jelenti a pénzügyigazgató, hogy a lefolyt hóban sem ideiglenes adómentesség, sem fizetési halasztás nem lett engedélyezve.

Dr. Plechl Szilárd tiszti főorvos jelentése szerint a vármegye közegészségügyi viszonyai a lefolyt július hóban igen kedvezőek voltak; a ragályos betegségek csökkentek, az egyéb betegségek pedig csak kis számmal fordultak elő. A fertőző betegségek állása a következő: diptheria 21, vörheny 36, typhus 12, kanyaró 5, himlő 4 és néhány hörghurut. Közegészségügyi intézkedésként igen fontos a belügyminiszternek egyik legutóbbi körrendelete, melylyel dr. Békésy Géza „Az egészség könyve” című munkáját minél nagyobb elterjesztésre ajánlja és e célból a nagyobb példányszámban leendő beszerzését maga is közvetíti. Ezért az előadó azon előterjesztéssel él, hogy a közigazgatási bizottság is hasson oda, miszerint a fentnevezett könyv minél szélesebb körökben beszereztesse, esetleg ingyen kiosztassék.

Faur Kornél államépítészeti hivatalfőnök jelenti, hogy az állami közutak állapota általánosságban igen jó; a hengerelek számos helyen befejeztettek, többfelé pedig ezentul vétetnek fogantatva. A törvényhatósági utak kiépített és kavicsolt részei kielégítő állapotban vannak, a kiépítetlen szakaszok ellenben általánosságban rosszak és ezeknél már egy erős nyári záporos is elegendő arra, hogy a közlekedést nagy mértékben megnehezítse. Új postahivatal állítatott fel Györgyházán, Dinyáson és Hertelendyfalván.

Dr. Góth Ferencz kir. ügyész jelentése szerint a nagybecskereki fogházban van 47 jogérvényesen elítélt férfi és 12 nő, felebbezés alatt áll 14 férfi, 1 nő, ítélet nélküli vizsgálati fogoly

A „TORONTÁL” tárczája.

Elhagyta.

Moore Tamás emlékirataiban van egy gyönyörű részlet, a melyben édes anyjáról emlékszik meg a költő. Valahányszor elolvastam e részt és láttam a poéta álmaiból kibontakozni az édes anyja körülrajongott alakját, mindannyiszor át-resegte érzelmemet az ama sorok minden könnyező betűi mögött rejtőző igasság . . .

Messze távol vidéken jártam, mikor tudtemra adták, hogy koporsóba tették, a ki annyiszor szoritott jó szívére.

Szép májusi hajnal nem mosolygott fölötte, az orgona ki nem fakadt a temetőben, mikor elhantoltuk. Szomorú tél volt, szomorú az egész viágegyetem. Mikor az emberi szív ilyen harmóniában van a külvilággal, akkor a sors egyenlőség nem vigasztal, akkor az egész érzéketlen világ fájdalma ránehezedik a lélekre, hozzáse gödik a szív fájdalmához s megfekszik kétségbe eséssel, marcsangoló kinnal.

Fiatal voltam még abban a korban, a mikor az igasság szerint csakis örömmel tartozott volna a világ. Valamelyik szomorú csillagot láttam, a mint busan intget felém: vannak lények, a kik temetni jöttek a világra.

Elhagyta, édes anyám, hogy úgy maradj meg lelkemben, mint egy örökre eltűnt boldogság drága visszhangja. Költeménynyé váltál, életem

legmeghatóbb költeményévé. Elhervadt szívemben ott maradt öröközőnek, felejthetetlen emléked. S emléked szárnyain repül a lelkem, a lelked után, oda, hol örök a tavasz s subognak szárnyai a végtelenségnek.

Valamikor nem voltak becsukva az ő jószágos szemei és nem volt szomorú tél. Valamikor bimbóban volt rózsabokor és munka után, midőn az alkonyat porfelhőiben uszik a kövér talaj, a kenderföldök zöldjéből hűvös, nedves esti lehellet szállott az országutra. Akkor lágyan sugdosott a szellő s a szines pillangók kedvtelve szállottak a pajszán gyermek feje fölött.

Ott, hol bölööm ringott, hol a szőke Duna hajjai locsolták az árnyékos kert egymásra nyuló falombjait. Ott, hol halkán sugott az erdő és lestem, hol csillan meg a fenyves vise a patak-nak, ott meséltél te nekem angyalokról, a kik szeretik a jó gyermekeket, a kik játszanak velünk álmainkban s csokolják kis szemünket s mikor te meséltél, a tikkadt bokrok és fák visszatartottuk a lélekzetüket — nekem akkor elnémult a repeső élet szava, elhallgatott a teremtés lüktető szimfóniája, akkor minden hallgatott s te beszéltél, most minden beszél s te hallgatsz.

Emlékszem arra az elhagyott, édes vidékre, ott mindig sűt a nap s az ég sötétkék. A föld olyan, mintha tiszta szinaranya ömlött volna rá s mintha ez arany folyaa, úgy hullámszik. De ez nem arany, csak sok buzakalász. Kék virágok nyílnak mindenütt, a merre ez terem és sok pipacs.

Egy madár lakik bennem, ott van a fészke a fiacskái s ő beszél hozzájuk olyan furcsán, hogy is? — így: pity palaty!

Emlékszem arra a bűbajos mesére is, az eltűnt tündérről. Sirt utána keservesen a két fia, el is mentek őt keresni. Napkelet felé ment az öregebbik, napnyugotra a fiatalabb. Magányosan, szomorúan bolyongtak eltűnt anyjuk után — s meghallotta dalát az, aki napkelet felé indult, a leplét megtalálta az, aki napnyugat felé ment.

Egybe bolyong a lelkem, oda a csillagok felé, a hová a sasok is fáradtan jutnak el, kereslek s megtalálom a lelkedet, áldást szórasz rám s melegséget — sirod virágai alá bolyong a szívem, kereslek s megtalálom porádat. Zúlogom van az égben, megtalálta a lelkem, zúlogom van a földben, megtalálta a szívem. Oltár nekem az ég, szentegyház a föld. Elsz fölöttem, élsz alattam s élsz bennem, édes anyám.

Te ott vagy, a hol mindig kék az ég, sejtalmes szellő enyhe szárnyán boldog hont talál-tál. Mi pedig hordunk ezer but és bilincset — egyedül, nélkülöd, a mi nehéz, — de ha dalol az öröm madara s mi hallgatjuk egyedül, nélkülöd — az még nehezebb . . .

Elhagyta, hogy úgy maradj meg lelkemben, mint egy örökké letűnt boldogság drága visszhangja. Költeménynyé váltál, életem legmeghatóbb költeményévé. Elhervadt szívemben ott maradt öröközőnek felejthetetlen emléked. S emléked szárnyaia repül a lelkem a lelked után, oda, hol örök a tavasz s subognak szárnyai a végtelenségnek . . . D. I.

27 férfi. A rabok munkájából befolyt az állam részére 151 frt 10 kr, a munkások részére 40 frt 67 kr. Az elhasznált munkanapok száma 1499. A legközelebbi ülés szeptember hó 13-án lesz

HIREK.

Tájékoztató.

Aug. 29. 30. 31. Auton. választások Nagybecskerekén.
Szeptember 6. Rendkívüli m. kögyűlés.
Szeptember 13. Közigazgatási bizottság.
Október 10. Őszi lövészeny Nagy-Becskerekén.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután

— **Sub auspiciis regis.** A király ez évi augusztus hó 6-án kelt elhatározásával megengedte, hogy kivételesen az 1895–96. tanévre szólólag Csávossy Ignác zombolyai szolgabíró államtudományi doktorra a budapesti egyetemen „sub auspiciis Regis” felavattassék és egyúttal dr. Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi miniszteriumi államtitkár felhatalmazta, hogy nevében e részben kösbenjárjon.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A m. kir. belügyminiszter Torontál vármegyében az orlováti anyakönyvi kerületbe Markusz Márk községi jegyzőt, a dnyásiba pedig Mihajlovics Péter községi jegyzőt anyakönyvvezetőkké, továbbá a magyar-ittbeibe Reményi Béla helyettes községi irnokot, a tolvádiaiba Lóssa Jenő községi irnokot, a tóbaiba Rigó Antal községi tanítót, a tissa hegyesibe Krsztics Szvetozár h. segédjegyzőt, a szajániba Kovács György községi irnokot, a német eleméribé Müller Mihály községi tanítót, a nagy-torákiba Csobán Tivadar segédjegyzőt anyakönyvvezetőhelyettesekké, végre a török-kanizsaiba Pollák Ignác községi irnokot, a beodraiba Matye Adam községi irnokot, az ó bessenyőibe Velcsov Miklós helyettes községi irnokot, az aracsiba Jovánovics Miklós községi irnokot, a nagy komlósiiba Kristóf Mihály községi irnokot, a basahidibe Kulm Mihály segédjegyzőt, a náköfalvaiba Bruszt Mihály segédjegyzőt, a szanádiba pedig Alisterweit Ferenc községi irnokot II. anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte és a török kanizsai anyakönyvvezető helyettes kivételével valamennyit a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta; — továbbá Junker Henrik kis komlósi anyakönyvvezető helyettes, kinek hatásköre eddig a születések és halálesetek anyakönyvvezetésére szorítkozott, a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbizta.

— **Autonomiai választások.** A nagyki kindai kerületben nagyban folynak a kongresszusi képviselő választások, tegnapi számunkban nagyszent miklósi tudósítónk sürgönye alapján megemlékeztünk, hogy Szerb- és Német-Nagy-Szent-Miklós községe 104 szavazattal egyhangulag Rónay Jenő főispánt, a kerület népszerű jelöltjét, választá küldöttjének. Nagyszentmiklósi levelezőnk most a járásban eddig lefolyt választásokat ismerteti, mely mind Rónay mellett szól és pedig Bolgártelep 61 szavazattal egyhangulag, Nagy Ósz 40, Ó Bessenyő 175 szavazattal egyhangulag, Valkány 28 szavazattal egyhangulag, Keglevicháza 9, Nyerő 8, Csanád 64 szavazattal egyhangulag, Pusztá-Keresztur 27 szavazattal egyhangulag. Nagyszentmiklóson a választás vasárnap délelőtt 9–11 és délután 3–5 óráig tartott, a választás elnöke Kuhn Lajos dr. ca. kanonok volt. A választás eredménye, habár előrelátható volt, általános meglepődést keltett.

— **Beiratkozások az iskolába.** A beiratkozások az 1897/98-iki tanévre a Miasszonyunkról nevezett iskolánvőrek vezetése alatt álló nagybecskereki róm. kath. tanintézetben, a polgári leányiskolában, magán elemi és népiskolában szeptember 1., 2., 3. dikán délelőtt 8–12 ig, délután 3–5 óráig a zárda épületben tartatnak. Szeptember 4-én pedig reggeli 8 órakor megtartatik az ünnepélyes „Veni sancte” a plébánia templomban, mely után az előadások kezdődnek. A községi népiskolában az 1897/98-iki tanévre a beiratások szeptember első, második és harmadik napján eszközöltetnek délelőtt 8–12 ig, délután 3–5 ig. 4-én délelőtt 8 órakor ünnepélyes „Veni Sancte” s utána ismét beiratás lesz délelőtt 12 ig, ugyancsak 5-én vasárnap d. e. 12 ig. A rendez előadások 6-án, hétfőn kezdődnek. Felhivatnak a szülők a gyámok, hogy 6–12 éves tanköteles gyermekeiket a mindennapi, a 13–15 éves tanköteleseket pedig az ismétlő iskolába a fenti napokon beiratni el ne mulasztassák, mert a később jelentkezők saigóruan fognak büntettetni. Az iparostanoncz iskolában a beiratások szeptember 13. és 14-én d.

u. 5¹/₂–7-ig eszközöltetnek. A kereskedőtanoncziskolában a beiratások 13. és 14-én d. u. 5¹/₂–7 ig tartatnak. Az előadás szeptember 15-én kezdődik.

— **Iskolafelavatás.** A „Miasszonyunk”-ról nevezett szerzetesrend helybeli házának új szárnyát f. hó 28-án délelőtt fél 9 órakor fogják felavatni. Az ünnepélyes aktus előtt a szerzet házi kápolnájában ünnepélyes nagy istentisztelet lesz, melyen a chorus Kempter „Ünnepi mise”-ját adja elő. Az ünnepélyes felavatást ünnepi beszéd nyitja meg, mely után egy szavaltat és a „Szózat”-elénekzése következik.

— **A zombolyaiak vásárügye.** Mikor Zombolya községe vásárjogot kapott, a miniszteri rendelet csak egy napi tartamot engedélyezett, a zombolyaiak azonban külön engedély nélkül az előző (szombat) napot is hozzá fogták, s így két napra terjesztették ki a vásárt. Mint Zombolyáról értesülünk, a községi előjáróság — a visszaélésből származható kellemetlenségeket elkerülendő — kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, két napra szóló vásárjog engedélyezéséért. E kérvényre a napokban érkezett le a rendelet, mely a zombolyaiak kérésének eleget tesz és a két napra kiterjesztett vásárjogot már a legközelebbi vásárra névevényre emeli. A legközelebbi vásárt, a kisasszonynapit, f. évi szeptember 3., 4. és 5. napján tartják meg.

— **Sertésvész.** Kis Orosz, Csösztelek és Szerb-Klári községekben hivatalosan konstataáltak, hogy a sertésvész fellépett s ennek folytán a nevezett községek határát zár alá helyezték. — Szerb és Német Csanádon megszűnt a sertésvész s így a két község határát feloldották a zár alól.

— **Az uszorások ellen.** Az ideai aratásnak kedvezőtlen eredménye előre láthatólag következménye lesz, hogy a kisbirtokosok és a munkásszótály fokozott mértékben lesz kénytelen a hitelt igénybe venni. S ekkor az egyes megszorultak a telketlen Shyokok kezei közé jutnak. Es azután a végpusztulás kezdete s ezt akarja megelőzni Perczel Dezső belügyminiszter, a ki leiratot intézett a megyékhez, hogy az első fokú hatóságok kísérik figyelemmel az e fajta üzleti viszonyt, ne hogy meg nem engedett módon, törvény ellenesen köttessenek. S ha valami jelentősebb mozzanat adja elő magát az ily esetekben, az uszora elharapódzását meggátolandó a törvényes intézkedéseket mulhatatlannul foganatosítsák.

— **A debreczeni dalárda Nagyikindán.** Felette nagy művelzetben lesz részük legközelebb a nagyikindaiaknak. Holnapután, e hó 26-án ugyanis a híres debreczeni dalárda a kikindai „Gusze” és „Polgári dalegyesület” közreműködésével a Boun szálló nagytermében hangverseny rendez. A dalárda Belgrádból érkezik Kikindára, hol az árvizkárosultak javára hangversenyezett. A belépő díjakat 1 frtban és 60 krban állapította meg a rendezőség. Hangverseny után táncz lesz.

— **Az osztrák bíróságok talárban.** Az osztrák hivatalos lap legutóbbi száma közli az osztrák igazságügyminiszternek egy rendeletét, a melyben a bírói és ügyési kar tagjait, valamint a szakértő bírókat hivatalos működéseik alkalmából, részletesen meghatározott ruházat viselésére kötelezi. A rendelet főbb vonásokban a következő intézkedéseket tartalmazza: Az összes polgári és büntetőbírói tárgyalások, esküdtételek alkalmából kötelesek a bírósági és ügyességi hivatalnokok, továbbá a kereskedelmi ülnökök, hajózási és bányászati szakértők az előírt ruházatot viselni. A hivatalos ruházatot fekete talár és baret képezi. A talár könnyű gyapjuszövetből készült, ránczokba húzható, előjárható felőruha, nyitott, körülbelül 50 centiméter széles ujjakkal, a nyakon mintegy 22 centiméter széles, kerek gallérszerű végződésű. A nyaknál levő kivágást két háromszögű alól 10, oldalán 18 centiméter hosszú violasszínű báronyból készült kihajtás szegélyezi. A baloldali kihajtás a jobboldalra olyformán helyezhető, hogy az ingmellből csak körülbelül négy centiméter rész vehető ki. Az ujjak felső része 15 centiméter széles, 35 centiméter hosszú violasszínű segélylyel ellátott fekete recézett selyemből áll. A talár mellő részén 5 gomb van. A baloldalon pedig a fekete croiseiből készült zseb van elhelyezve. A bokáig érő talár az egész testet körül fogja. Hozzá tartozik még a ruházathoz fényes fekete selyemből készült nyakkendő és fehér ing. A baret, a melyet itéletshirdetés vagy eskütelésnél mindig viselni kell, 8–9 centiméter magas, fekete gyapjuszövetből készült és mindkét oldalán háromszögű bevágással van ellátva. A hivatalos ruházat a különböző rang fokozatokat a baretten és a galléron alkalmazott jelvényekkel tünteti fel.

— **Visszaélések a becsel kompnál.** A következő sorok közlésére kértünk fel: A bácskai és torontálmegeyi forgalomnak legélénkebb összeköttetési pontja a török becsel komp, melynek jogát eddig az uradalom gyakorolta és haszonbérlet útján értékesítette. A bácsamegeyi intézők azon véleményben vannak, hogy az uradalomnak ezen joga a fennálló törvények értelmében megszűnt és a komppal való szabad közlekedés Ó-Becse alatt volna felállítandó, mely vitás kérdés most a szakminiszterium eldöntését várja. Hogy Ó-Becse községnek e tekintetbeni igényei jogosak-e, vagy nem, az nem sokára kitudódni fog, de hogy a kocsin való utazás Ó és Törökbecse közt a legnagyobb sikkaneriával van összekötve, azt mindenki tudja, a ki csak erre utazott. Eltekintve attól, hogy az Ó-Becse alatt épülő osatorna miatt a kocsiat számos kerülővel és helyenként alig két lábnyi távolságban a Tiszaparttól visz a kompig, úgy, hogy a gyalogos aligha nem ér oda gyorsabban, mint a kocsin utazó, eltekintve továbbá attól, hogy a sűrű Tisza-áradat miatt a kompnál sokszor oly sáros és oly meredek a part, miszerint a kocsit csak életveszéllyel lehet a kompa behajtani, — mindennapos dolog, hogy a komposok a közeli csárdában bepálinkávnán, a községet sokáig várakoztatják és ittas fővel a kompan oly kifejezésekre vetemednek, melyeket a tisztességes nőtazók pirulással kénytelenek meghallgatni. E mellett a jelenlegi haszonbérlet az utazó-közönséggel szemben oly durva magaviseletet tanusit, hogy a perpatvar és a özivakodás a Tiszaparton napirenden vannak. Ez az ur, kinek nevében az egész lénye is visszatükrözik, azon röggessmében sinlődik, hogy a révnél ő a mindenható, és hogy az utazók, bármennyire műveltek is, tartoznak az ő gorombaságait el tűrni. Ideje volna már tehát, hogy ezen közlekedési mizériák elháríttatnának és a mindenható bérlő urnak az illető hatóság által alkalomat nék, miszerint jobb erkölcsökről, tapintatosságról és a művelt utazók iránti magaviseletről elmélkedjék, — mit, úgy látszik, alig fog ki-kerülni. Egy becsel.

— **Vásárok.** Mint a lapunk számára beküldött jelentésekből értesülünk, a legközelebbi alibunári vásár a mai naptól kezdve bezárólag 27-ig tart. Torontál Vásárhelyen e hó 28., 29. és 30., Ó-Bében szeptember 4. és 5., Párdányon pedig szeptember 12-ik napján lesz vásár.

— **Hamis egyforintosok.** Ujabbán az ország egyes vidékein, főleg a postahivataloknál több hamis esütforintost találtak forgalomban. A hamis forintosok elég ügyes utánzatok, de azért egy kis figyelemmel észre lehet venni a hamisítást. Őn, ólom és horgany keverékből készültek, magyar verésűek, 1889 évszámmal, színük szürke, rajzuk kissé elmosódott és a szelíratuk hiányos, azonkívül súlyuk is könnyebb.

— **Am emberi fenóvad.** Mindenféle gyilkosságról szolt már a krónika, olyanról, mikor testvér a testvért, apát a fiú, feleség az urát, asszony a riválisát ölte meg, bosszúból, haszonlesésből vagy más ok miatt. Olyan azonban kevés fordult elő, mely különösségénél fogva az egész világsajtónak anyagot nyújt. Chicagóban oly borzalmas gyilkosság történt, a melyenhez hasonlóról vajmi kevés ember tud. Egy Suetgert Adolf nevű kolbászgyáros meggyilkolta a feleségét, holtestét darabokra vagdalta, a húsdarabokat a kolbász-töltelék közé keverte és kolbászt készített belőle. Egyik alkalmazottja, Madler Károly, jelentette fel.

Sport.

Országos kerékpár-verseny Temesvárott.

(Második nap.)

Ritka érdeklődés mellett és nagyszámu közönség előtt zajlott le vasárnap délután a temesvári verseny második napja; főkép a „temesvári bajnok” verseny volt az a pont, mely oly nagyfokú érdeklődést keltett. A verseny fél négykor kezdődött és három óra hosszat folyt.

A verseny lefolyása a következő:

1. **Megnyitó verseny:** (Nyit) 2000 méter, 6 kör. Elsőnek nagy ezüst-, másodiknak kis ezüst-, harmadiknak bronz érem.
1-ik lett Wiegand Rezső 4:34 mp.
2-ik „ Lillits Milutin 4:34 1/2 „
3-ik „ Greiner Frigyes 3:34 1/2 „

2. Nők versenye: 1000 méter, 3 kör. Az első hölgynek a „Velocitas“ T. K. E. által felajánlott tiszteletdíj és egy nagy ezüstérem, másodikkal kis ezüstérem, harmadikkal bronzérem.

- 1. ső Kindsberger Alisz 1:43 p.
- 2. ik Kindsberger Vanda 1:44 p.
- 3. ik Sucsek Antalka 1:46 p.

3. Verseny Temesvár szab. kir. város bajnokságáért: Nyitva csak a Temesvárott legalább egy év óta tartózkodó kerékpárosoknak. Győző az marad, ki két futamban elsőnek érkezik. Győző Temesvár szab. kir. város törvényhatósága által felajánlott karkötőt kapja „Temesvár bajnoka“ címét és egy aranyéremet és köteles felhívásra a karkötőt évenként háromszor védeni.

A döntő futamban (1000 m.) elsőnek Reiter Gyula (1:45³/₅ p.) futott Hoffmann elől gummi hosszal, azután Schwaros.

A bajnoki díjat Bogma István tanácsnok nyújtotta át rövid szép beszédben erre Reiternek, a ki a fölsatolt karkötővel körüljárta egyszer a versenytér a közönség lelkes éljenzése közt.

4. Futam Temesvár polgársága által felajánlott díjért. (Nyilt) 5000 méter, 16. kör. Elsőnek Temesvár polgársága által felajánlott tiszteletdíj és egy nagy ezüstérem, másodikkal kis ezüst, harmadikkal bronzérem.

- 1. ső Wiegand 8.36 p.
- 2. ik Eichhorn 8.36¹/₅ p.
- 3. ik Lillios 8.36²/₅ p.

5. Főverseny: (Nyilt) 5000 méter, 16 kör. Elsőnek egy tiszteletdíj és aranyérem, másodikkal ezüst, harmadikkal bronzérem.

- 1. ső Wiegand 9.28 p.
- 2. ik Eichhorn 9.28¹/₅ p.
- 3. ik Greiner 9.28²/₅ p.

6. Tandemverseny: (Nyilt) 3000 méter 9 kör. Az első párnak egy nagy ezüstérem, a másodikkal egy kis ezüst, a harmadik párnak egy nagy bronzérem.

- 1. ső Lillios-Greiner
- 2. ik Wiegand-Eichhorn
- 3. ik Borsics-Mainarics.

7. Vigaszverseny: 1000 méter, 3 kör. Nyitva oly kerékpárosoknak, kik az előző futamok egyikén részt vettek, de első díjat nem nyertek. Elsőnek ezüst, másodikkal bronzérem.

- 1. ső Posszert 1:35 p.
- 2. ik Schwaros 1:35²/₅ p.

8. Rekord-kísérlet tripletten. (3 kilométer) Wiegand, Eichhorn és Sváb triplet ten kilencszer járták körül a pályát 4 perc és 3¹/₅ mp. alatt.

A verseny este fél hét órakor ért véget.

Este 9 órakor a „Koronaherczeg szálló“ nagy termében a díjkiosztással ért véget a két szép sport ünnep.

lépő rendőrséget mindenütt megtámadták és hejyenként valóságos csaták támadtak. Közel 200 ember sebesült meg és vagy százat fogtak el izgatás miatt. Az ellenálló mozgalom oly nagy, minő eddig a fővárosban lezajlott munkásmozgalmak közül egy sem volt. Különösen a VII. kerület volt véres küzdelmek színtere. A rendőroket megtámadták és közülök kettőt súlyosan megsebesítettek; a segítségre jövő gyalogos és lovas szakaszok kivont karddal vetették magukat a zavargókra és ezek közül sokat megsebesítettek és letartóztattak.

Fizetéseképtelenség.

Budapest, aug. 23. A kontremiben spekuláló Fábry-testvérek oség a bécsi börzén ma jelentette be fizetéseképtelenségét. A passzívákat 200 000 forintra beosülik. A budapesti tőzsde jelentékeny összeggel van érdekelve.

Öngyilkos katonatisztek.

Budapest, augusztus 23. A honvédelmi miniszter palotájának második emeletéről ma leugrott Glükman József honvédszázados s az udvar kövén agyonzuzta magát. Az öngyilkosság oka ismeretlen. — Mint Sopronból jelentik nördfordi Kirschner Pál nyug. altábornagy mult éjjel elmezavarában agyonlőtte magát.

Szerkesztői üzenetek.

Kiváncsi. Azt a nótát a linger longer loo dallamára éneklik. A szövege a következő:

A jó házassághoz nem kell hozomány
Példa erre valaményi Gyurkovics leány,
Ki az urak közül nősiúi akar,
Az beszéljen a mamával, még pedig hamar.

Minden Gyurkovics leány ifju és kaczer,
Ámha egyszer férjhez mehet, mindez véget ér,
Kökemény lesz akkor mindnyájuk szive,
Ki hát nekik udvarolna, siessen vele.

Vidéki. Szeptemberben nyilik meg a harmadik osztálya, a melynek végeztével érettségire bocsájtják az ifjuságot. Valódi érettségi lesz ez, nem pedig olyan, a melyet ön gondol, mert ugy a vallás, mint a kereskedelmiügyi miniszter képviselteti magát azon. Egyébként legjobban teszi, ha Knyaskó igazgató urhoz fordul, ki visszaérkezett már Nagybecskerekre és készséggel ad bármínemű felvilágosítást.

Lantos. Fokozott sajnálkozással vesszük észre, hogy áttért a próma terére. Csak hogy ez, mit ön bekiüldött nekünk, nem annyira humoreszk, mint inkább nyomoroszok.

Táviratok.

Faure Oroszországban.

Budapest, augusztus 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Peterhofból telegrafálják, hogy a tegnapi diszebédn Miklós csár tósztot mondott, megköszönve Faure köztársasági elnök látogatását, a melyért egész Oroszország örömmel üdvözli. Kijelenti, hogy a csári pár szívében örök időkre bevésve marad a Franciaországban töltött elragadó napok emléke. Reményli, hogy az elnök látogása és az általa ébresztett érzelmek a két államot egyesítő barátság és rokonszenv kötelékeit csak szorosabbra fűzik. Poharát Faure elnök egészségére és Franciaország jólétére üríti.

Faure elnök válaszában kijelenti, hogy Franciaország örömmel emlékezik a csári pár látogatására s ezzel nemzete mély érzelmeit tolmácsolja. Ó maga azért jött a csár fővárosába, hogy megerősítse, szorosabbra fűzze azon hatalmas kötelékeket, melyek Francia- és Oroszországot egyesítik. Oroszország földjére lépve, abban a pillanatban, mikor két nép szive együtt dobog, eitelve a kölcsönös hűség és béke gondolatával, a csárra, nejére és Oroszországra üríti poharát.

A kőművesek sztrájkja.

Budapest, auguszt. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A fővárosi kőműveseknek tegnap megkezdett sztrájkja még egyre tart, de a mai napon összetütközések vagy zavargások nem fordultak elő.

A tőzsdéről.

Budapest, aug 24. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat sürgető, a malmok tartózkodnak, a forgalom 10.000 mm; az árák 30—40 krral estek.

Buza szept.-okt.	12:10—12:12
Buza márcz.-április	12:04—12:06
Tengeri 1898 máj.-júniusra	5:90—5:92
Tengeri 1897 aug.-szeptre	5:23—5:25
Tengeri szept.-okt.	5:28—5:30
Zab szept.-októberre	6:10—6:13
Repeze aug. szeptemb.	13:20—13:30

VASUT-UGYEK.

Magyar királyi államvasutak.
Pályázati hirdetmény
A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1898. évben esetleg további két évben szükséges 5.0 métermázsza Halmájolaj, 25.0 „ Lenolaj, 80.0 „ Terpetinolaj, bécsujhelyi, 600.0 „ Terpetinolaj, közönséges, 2800.0 „ Lenolaj kenőcze

szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ivenként 50 kros okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1897. évi szeptember hó 2 ának déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda küldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5% legkésőbb 1897. évi szeptember hó 1-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96 sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségeknel és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módok leírása az ajánlatot tenni szándékozóknak a fentnevezett anyag és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki vagy kivánságra postán megküldetik.

Budapest, 1897. július hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Gyulafehérvár állomásán levő pályavendégül bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hrdettetik.

A bérlet 1898 évi január hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1900. évi december hó 31 ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és „Ajánlat a gyulafehérvári pályavendégül bérletére“ feliratu zárt ajánlatok lepecsételve 1897. évi október hó 1-én déli 12 óráig alólírott üzletvezetőség általános igazgatási (I.) osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 50, azaz ötven o. é. frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban legkésőbb f. évi azeptember hó 30 án déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1897. július hó 4. én.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége.

(Utányomás nem díjazatik.)

Legujabb hírek.

A miniszterelnök utja.

Budapest, aug. 23. br. Bánffy Dezső miniszterelnök ma délután 2/2 órakor elutazott Budapestről, a hová szeptember 4-ig nem tér vissza. A miniszterelnök Bécsben értekezni fog Badeni osztrák miniszterelnökkel a kiegyezési provizorium felől.

A francia elnök Oroszországban.

Kronstadt, aug. 23. Faure Félix, a francia köztársaság elnöke, ma délelőtt 10 órakor érkezett Kronstadtba, a hol nagy ünneppel fogadták. A fogadtatás után a csár és az elnök nyitott kocsin a péterhofi palotába mentek. Délben az elnök meglátogatta a csárné, egy órakor pedig fényes reggeli volt a palota fehér termében. A reggeli után az elnök látogatást tett a csári család tagjainál. Este 7 órakor diszebéd volt Nagy Péter termében, hol az elnöknek bemutaták a birodalom legkiválóbb személyiségeit.

Véres sztrájk.

Budapest, augusztus 23. A fővárosban tegnap reggel óta szünetel minden építkezés. A kőművesek által elhatározott sztrájk megkezdődött, s mindjárt véres zavargásokra adott alkalmat. Minden kerületben összetütközésre került a dolog oly munkások között, kik a munkát a sztrájk mellett is folytatni akarták, és azok között, ki ezt meg akarták akadályozni. A közbe-

Hirdetések.

1828. kig. szám 1897.

768-2.1

Árlejtési hirdetmény.

Az antalfalvai járási utibizottságnak folyó évi 5. szám alatt hozott határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy az ezen járáshoz tartozó 154. hrsz. községi közlekedési (viczinális) és községi (közúti) utak és az azokon levő műtárgyak törzskönyvi munkálatának biztosítása céljából folyó évi augusztus hó 31-én az antalfalvai főszolgabírói hivatalban árlejtés fog megtartani.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen munkálatot elvállalni óhajtanak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat f. évi augusztus hó 30-ig az antalfalvai főszolgabíróságnál nyújtsák be.

Kelt Antalfalván, 1897. évi aug. hó 16-án.

Szávits,
főszolgabíró.

935. B. v. k. szám. 1897.

Árverési hirdetmény.

Közhírré tétetik, miszerint a tek. nagybecskereki kir. tszék 1897. évi 3875. számú végzésével megkeresett tek. n. becskerekai kir. járásbíróságnak 1897. évi 6321. sz. alatt kelt végzése folytán Anna és Wingler cég nagybecskereki lakos részére Szöllősy Lajos és Battyán Agnes nagybecskerekai lakosnál 150 frt és jár. iránti biztosítási végrehajtás útján 1897. évi április hó 1-én lefoglalt 419 frt 90 krra becsült butorok, korcsmai berendezések, borok, szeszes italok stbből álló ingóknak alperes lakásán N.-Becs-kereken bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1897. évi szept. 13-ik napján d. e. 9 órára tüzetett ki.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t. c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéseig alólirhoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöslegére fognak utasíttatni.

Kelt Nagybecskereken, 1897. évi augusztus 21-én.

Kiss István,
kir. bir. végrehajtó.

79-1.1

4893. B. szám 1897.

Torontálvármegye bánlakai járás szolgabíróságától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlakai járás szolgabírósága az üresedésben lévő györgyházi községi szülésznői állásra ezennel pályázatot nyit.

Felhivatnak mindazok, a kik ezen 60 frt évi fizetés és szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak élvezetével egybekötött községi szülésznői állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal kellően felszerelt kérvényüket ezen szolgabírósághoz 1897. évi szeptember hó 10-ig beadják.

Bánlakon, 1897. évi aug. hó 20-án.

Botka,
főszolgabíró.

776-2.1

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán üresedésbe jött s 400 frt évi fizetéssel javadalmazott Szt.-Péter község

irnoki állására

ezennel pályázatot nyitok. Az illető szorgalmához képest a marhajárlatok mellékjövendelmére számíthat.

Szabályszerűen felszerelt kérvények alólirhoz f. évi szeptember hó 5-ig nyújthatók be.

Szent-Péteren, 1897. évi augusztus hó 16-án.

Tatarovits Bogolyub,
jegyző.

(765-3.2)

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett Istvánföldi

szülésznői állásra

pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket kellőleg felszerelve alólirhoz legkésőbb szeptember hó 10-ig annyiival is inkább adják be, mert a később beérkezettek figyelembe vételét nem fogom. — Az állás javadalmazása 90 frt évi fizetés a község pénztárából, minden egyes szülési esetben történt segédkezésért 1 frt, a szegényeket azonban díjtalanul tartozik kezelni.

Dr. Gyertyánffy,
főszolgabíró.

(772-3.2)

Alapítva 1859.

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részvény-Társaság

(ezelőtt WALSER FERENCZ)

Budapest, VI. ker., külső vácozi-ut 45. sz.

Sürgönyösím: SZIVATTYUGYÁR BUDAPEST.

GYÁRT:

mindenféle gőzgépet, Schmidt-féle forrgőzmotorokat (40% szénmegtakarítás), Kerékű részeket, körfűrészeket és csertöröket. Gőzkazánokat, előmelegítőket, tartányokat. Mindenféle szivattyukat gőz-, szij- és kézi-hajtásra, valamint villamos üzemre. Artézi kut-felépítményeket vasból. Tűzfecskendőket és vízszállítókat, tüztöltésügyi felszerelési tárgyakat. tisztasági szereket, öntöző-kocsikat, sárkaparó- és seprőgépeket és uthengereket. Egészségügyi szereket, mint gőzfertőtlenítő készülékeket és teljes fertőtlenítő telepeket, pöczegődő tisztító készülékeket. Vas- és ércöntvényeket, harangokat. Keményöntésű acélfelületű tüztrostélyokat egyenes és kigyóalakban, valamint polygon rostélyokat.

LÉTESIT: vízműveket, csatornázásokat, vízvezeték és légszuszberendezéseket központi fűtéseket.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve küldetnek.

197-4029

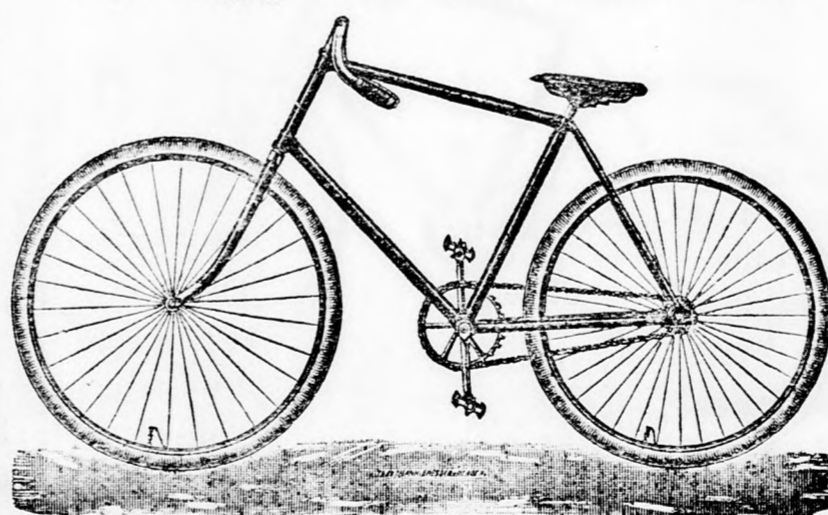
„SCHWIFT-FEGYVERGYÁR-KERÉK”

„STIRIA”,

a világpiacon legjobbnak elismert kerékpárok; továbbá

„PREMIER-HELICAL”

és egyéb elsőrangú gyártmányok.

Javítások pontosan eszközöltetnek.

Raktáron tartatnak: csengetyűk, lámpák, cyclometerek, lábtartók, csomagtartók, fogaskerekek stb. Torontálmegyében egyedüli raktár a hirneves

„TELESCOP-SZIVATTYUK”-ból.

NOVÁK J. C.

Nagybecskereken.

433-23.16

!PÉNZ!

földekre és házakra
a legolcsóbb kamatok mellett

a legkisebb összegtől a legmagasabbig közvetítetik.

A visszafizetés tetszés és tehetség szerint történhetik.

Pontos és gyors keresztülvezetés felett mindenki meggyőződve lehet és szolgálak minden e számába vágó felvilágosítással bérmentve.

Együttal ajánlom magamat mindennemű állami és magánsorsjegyek, arany és ezüst pénzek, idegen bankjegyek méltányos bevásárlása és eladására, nemkülönbén mindennemű szelvények beváltására.

Igervények minden huzásra.

Részletlevelek valamennyi sorsjegyekről.

I. nagybecskereki váltó- és bizományi üzlet

Kadelsburger L.

19-40.15